

РЕЦЕНЗІЯ

*доктора юридичних наук, доцента, завідувачки кафедри кримінально-
правових дисциплін та судочинства*

Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету

Бондаренко Ольги Сергіївни

на дисертацію здобувача ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право»

за спеціальністю 081 «Право»

Шапошника Андрія Сергійовича

«Адміністративно-правові засади діяльності прокурора в Україні»

1. Актуальність обраної теми дисертації.

У світлі сучасних політико-економічних, правових та соціальних реформ в Україні, органи прокуратури проходять через глибокий період трансформації, адаптуючи свою функціональність до нових парадигм в організаційно-правовому відношенні. На органи прокуратури в Україні покладено важливі функції та завдання, а результативність їх розв'язання залежить від вдосконалення та оновлення відповідної нормативно-правової бази. Зокрема, частина норм, пов'язаних із діяльністю прокурора, вимагає уточнення для практичної імплементації.

Стратегічний курс України, спрямований на інтеграцію до Європейського Союзу, підкреслює важливість відповідності діяльності прокуратури міжнародним нормам як на національному юридичному, так і на практичному рівні. У цьому контексті, ключовим вектором стає подальше вдосконалення механізмів втілення міжнародно-правових стандартів у сфері діяльності прокурора.

Прокурор відповідає за представлення обвинувачення в суді, організацію та керівництво досудовим розслідуванням, вирішення інших питань у ході

кримінального провадження, а також нагляд за негласними та іншими слідчими діями органів правопорядку, представництво інтересів держави в судових процесах. Функції та обов'язки, покладені на прокуратуру України, мають велике значення, оскільки вони є одними з найбільш складних порівняно з іншими органами, що гарантують законність. Якісне виконання цих завдань практично повністю залежить від професійних навичок та здібностей працівників прокуратури.

На сьогодні в українській правовій науці проводяться дослідження з питань правового статусу різних суб'єктів права, включаючи індивідуальних та колективних суб'єктів. Однак адміністративно-правові аспекти організації діяльності прокурора залишаються малодослідженими як фундаментальна проблема юридичної науки. Чітке визначення адміністративно-правових засад діяльності прокурора є важливим підґрунтям для ефективної його діяльності у відповідності законодавчим нормам та уникнення невизначеності чи можливості самовільного розширення повноважень прокурора або їх втрати через прогалини в законодавстві.

Висловлені аспекти наукової проблематики вимагають систематичного наукового аналізу адміністративно-правових аспектів діяльності прокурора в Україні, з урахуванням змін, внесених Законом України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року та конституційних змін 2016 року. Це робить вказану проблематику та обрану тему дисертаційного дослідження Шапошника А.С. актуальною та важливою для подальшого наукового розгляду та вирішення.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконувалась у рамках напрямів досліджень, що містяться у Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2023 року, затвердженого Постановою

Кабінету Міністрів України від 07 вересня 2011 року № 942, а також Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки (пункт 1.2 Удосконалення національної правової системи та її адаптації до європейського права). Дослідження здійснено з урахуванням рекомендацій, визначених у Резолюції 1862 (2012) Парламентської Асамблеї Ради Європи від 26 січня 2012 року (Щодо реформування прокуратури згідно з нормами Ради Європи. – пункт 9), а також згідно Висновку №539/2009 Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії), затверджений на 79-му пленарному засіданні Венеціанської комісії (Венеція, 12–13 червня 2009 р.).

Основні положення дисертації відповідають пріоритетним напрямкам науково-дослідних робіт Сумського державного університету та отримані в рамках реалізації проєкту «Концептуальні засади реформування системи правоохоронних органів в сучасних умовах трансформації нагляду і контролю щодо забезпечення економічної безпеки України» (номер державної реєстрації 0120U100474), що виконується в Навчально-науковому інституті права Сумського державного університету.

3. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Результати аналізу анотації, тексту дисертації та змісту публікацій Шапошника Андрія Сергійовича демонструють високу наукову обґрунтованість та достовірність наукових результатів, що були отримані в результаті дисертаційного дослідження. Усі положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи є достатньою мірою обґрунтовані, базуються на теоретичних положеннях, нормативно-правовій базі та емпіричних даних.

Наукові положення сформульовані таким чином, що дають можливість засвідчити досягнення поставленої у дисертаційній роботі мети та виконання поставлених завдань. Такі наукові результати досягнуті за допомогою правильно обраних та комплексно застосованих в дослідженні наукових методах.

4. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Дисертація є завершеною науковою працею, у якій вирішується важливе для науки адміністративного права завдання. Положення та висновки дисертації є змістовними та обґрунтованими. Вагомість положень в теоретичному плані полягає в тому, що під час дослідження встановлено, що правовими засадами діяльності прокурора в Україні є належна нормативно-правова та регламентаційна основи відповідної діяльності, що представлена сукупністю правових норм, які містяться в нормативно-правових актах різної юридичної сили та профільних програмних документах

Дисертантом визначено та доведено зміст категорії «адміністративно-правові засади діяльності прокурора в Україні» під якою запропоновано розуміти сукупність чинних правових норм, які закріплені у законодавстві України та які визначають основні принципи діяльності прокурора, методи діяльності прокурора, включаючи адміністративно-правові методи та форми здійснення прокурором своїх повноважень з виконання покладених на нього функцій, а також положення щодо юридичної відповідальності прокурора як посадової особи, що обіймає адміністративну посаду в органах прокуратури України.

5. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому.

Представлені до рецензування дисертація та анотація відповідають вимогам діючого законодавства. Анотація дисертаційного дослідження представляє найвагоміші результати дослідження з означенням їхньої новизни та практичної цінності, викладена українською та англійською мовами.

Положення змісту роботи, включно із висновками, сформульовані чітко і повно розкривають поставлені в роботі завдання дослідження. Усі посилання оформлені відповідно до встановлених вимог і з вказівкою першоджерела. Плагіат в роботі відсутній.

На основі вищевикладеного можна зробити висновок про те, що дисертація Шапошника Андрія Сергійовича є самостійним і завершеним дисертаційним дослідженням, в якому поставлена проблема ефективного правового регулювання адміністративно-правових засад діяльності прокурора в Україні вирішена.

6. Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації.

Принципових недоліків у дисертації Шапошника Андрія Сергійовича «Адміністративно-правові засади діяльності прокурора в Україні» під час рецензування не виявлено, але є ряд зауваження, зокрема:

1) в контексті дослідження складових елементів поняття адміністративно-правових засад діяльності прокурора в Україні автору слід чіткіше окреслити зв'язок юридичної відповідальності прокурора з досліджуваними елементами (стор. 91–92);

2) на наш погляд, робота мала б більш завершений вигляд, якби автором було більш ширше розкрито напрямки удосконалення законодавчих засад незалежності прокурорів із вказанням власного бачення зазначених них процесів (стор. 220–221);

3) слід ретельніше було б розглянути практичні аспекти взаємодії прокурора з громадськістю та визначити можливі шляхи підвищення прозорості та відкритості діяльності прокуратури.

Зазначені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Вважаю за доцільне для дискусії поставити наступне запитання:

1. Провівши комплексне дисертаційне дослідження із обраної теми, на Вашу думку, чи дійсно можливо адаптувати сучасне українське законодавство у сфері правового регулювання адміністративно-правових засад діяльності прокурора в Україні, враховуючи воєнний стан, до вимог та стандартів Європейського Союзу, які Ви розглядали у роботі? І якщо так, то в який період?

2. Яким чином адміністративно-правове регулювання допомагає у вирішенні завдань з протидії корупції в діяльності прокурора?

7. Відсутність порушень академічної доброчесності.

Ознайомившись з дисертацією Шапошника Андрія Сергійовича «Адміністративно-правові засади діяльності прокурора в Україні», зазначимо, що порушень академічної недоброчесності не виявлено. Весь текст оформлено належним чином, а сама дисертація є самостійною та оригінальною науковою роботою.

8. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційне дослідження Шапошника Андрія Сергійовича «Адміністративно-правові засади діяльності прокурора в Україні» є завершеною науковою працею. За науковою новизною, актуальністю, теоретичною і практичною цінністю дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до

оформлення дисертації», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 року № 44.

РЕЦЕНЗЕНТ:

доктор юридичних наук,
доцент, завідувачка кафедри
кримінально-правових дисциплін
та судочинства
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету

Ольга БОНДАРЕНКО

